

Ett 50-årsminne:

Skandinavien's längsta linbana transporterade timmer från Mangskog

För 50 år sedan fanns det en linbana för timmertransporter mellan Mangskog och Gunnarskog. Den var 14 km lång och därmed Skandinavien's längsta linbana. 76-åriga Anders Nilsson i Grytterud var med under linbanans tioåriga epok och han har mycket att berätta från den tiden. På sin tid var linbanan enda sättet att forsla virke från Mangskog. Den slogs ut av flottningen i mitten av 1920-talet. Nu är också flottningen ett minne blott.

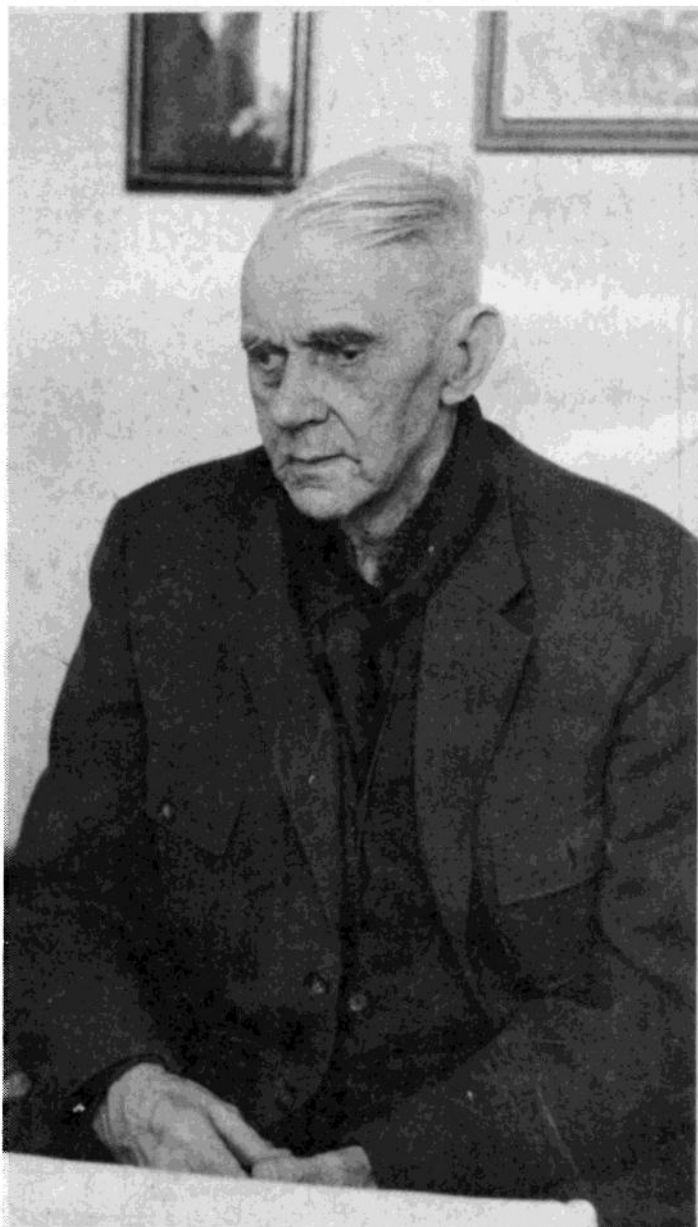
— Hösten 1914 fick ett skogsbolag tillstånd att bygga en linbana över skogen från sjön Mangen i Mangskog till Gunnern i Gunnarskog. Jag var med från första spadtaget, berättar Anders Nilsson. Det kom också mycket främmande folk hit för att arbeta på anläggningen och byggmästaren hette August Eklund och var från Sörmland, minns 76-åringen.

Det första jobbet var att gräva en meter djupa gropar för fundamenten till de stolpar som barn upp linbanan. Det svåraste jobbet var att resa stolparna som stod två i bredd med en tvärså över som kabeln var fästad i. I banans längdriktning fanns vidare stödben åt båda hållen.

— Jag var ung och frisk på den tiden och var ofta den som fick klättra upp för att sammanfoga stockarna högst upp. Svårast var det när vi skulle gå över Långvattnet, som ligger mitt uppe på skogen. Vid ett fundament var det nio meter djupt till botten. Det timrades kistor som sänktes till botten och stenfylldes i hörnen för att stolparna skulle ha något fast att stå på. Där det var djpt vatten blev dessa kistor höga som hus. För de skulle sticka upp ur vattnet med överdelen.

DREVS AV EN 40 HKR. MOTOR.

Efter ett år var linbanan färdig att provköras. Drivkraften var en 40 hkr. stark dieselmotor som stod mitt uppe på höjden vid en plats som heter Bytorp. Till banan fanns det cirka 250 vagnar som lastade mellan 1—3 timmer-

Anders Nilsson arbetade under tio år på linbanan mellan Mangskog och Gunnarskog.

stockar beroende på stockarnas storlek. Naturligtvis var inte alla vagnarna lastade samtidigt eftersom hälften alltid var på väg tillbaka. Men sådär 120 vagnar kunde vara i gång samtidigt.

Anders Nilsson kommer ihåg att linbanan krånglade mycket, åtminstone i början. Vagnar hopade av och måste forslas med hästskjuts tillbaka till ändstationen. Allt eftersom åren gick

lärde man sig att sköta anläggningen och mot slutet gick den förträffligt bra. Anders blev något slags "allt i allo" på banan. Han var smörjare och utförde reparationer m.m.

Timret som kördes på linbanan från Mangskog transporterades sedan via flottleden från Gunnern ned till Jössefors, varifrån det fraktades vidare till sågvek och pappersbruk.

HISNANDE FARDER

Anders Nilsson har själv vid flera tillfällen åkt på linbanan. Det var hisnande färder, berättar han. På en del ställen över dalgångar och raviner gick vagnarna 30 meter över marken. En arbetskamrat tvingades en gång att hoppa av när det var risk för urspårning på åtta meters höjd. Som tur var råkade det vara vid en mosse så han skadade sig inte.

Linbanan var också ett praktiskt sätt att besöka grannsocknen. Det var många som provade det. Ibland kunde det hända att maskineriet stannade. Då var det föroljligt om man befann sig över en ravin 30 meter uppe i luften. De som arbetade vid linbanan hade alltid ett rep med sig och med firade de sig ned om det blev stopp.

SLOGS UT AV FLOTTNINGEN.

Emellertid förändrade sig tiderna. Det byggdes flottled från södra änden av sjön Mangen och i fortsättningen blev det flottningen som tog över.

Linbanan lades ned 1924 och revs året därpå. Anders Nilsson var även med på detta arbete. Under en tioårsperiod hade han haft arbete på Skandinavien's längsta linbana. Den gick över 105 stolpställningar och hade två 18 tons tunga cementblock som förankring.

Nu är det bara ett fåtal äldre mangskogsbor som minns detta transportmedel. I uthuggningen där den gick har skogen växt upp och på andra ställen har det blivit kalhyggen. På sina platser finns det dock rester kvar som vittnar om en tidigare generations företagsamhet.

NISSE